

GOD BIJ DE VLUCHTELINGEN

*Uit een presentatie van **Jan Stuyt SJ**, Europees directeur van de Jesuit Refugee Service, gegeven in het Onze-Lieve-Vrouwecollege in Antwerpen.*

De [Jesuit Refugee Service](#) (JRS) is opgericht in 1980 door de toenmalige generale overste van de Jezuiten, Pater Arrupe. Het doel: vluchtelingen te vergezellen, hen te dienen en op te komen voor hun zaak. Het begrip *vluchteling* is geleidelijk verruimd. In het begin ging het om wie vlucht voor een oorlog, nu ook om wie doolt om een natuurramp, wegtrekt omwille van de honger of wie een betere toekomst zoekt en in de ellende is terecht gekomen.

opkomen voor

Er zijn veel andere organisaties die opkomen voor de vluchtelingen. Sommigen van hen verrichten beter werk dan JRS.

dienen

Ook in het dienen van de vluchtelingen is JRS niet uniek. Maar JRS heeft wel een goede toegang tot Afrika door het uitgebreide netwerk van parochies en kerken. Onderwijs in de vluchtelingenkampen door zusters en paters is zo goed dat kinderen uit het dorp in het kamp les komen volgen. Zielzorg behoort ook tot het dienen. En preventie. Het internationale lobbyen heeft, tegen de verwachtingen van sommigen in, tot resultaten geleid in de zaak van de anti-persoonsmijnen. Ook in de zaak van de kindsoldaten boeken ze vooruitgang.

vergezellen

JRS legt veel nadruk op het vergezellen. Dat betekent dat je de zorgen deelt, meeloopt met de vluchtelingen.

- Het feit dat je religieus bent, geeft je een toegang die anderen verboden is. *Ik kom de zondagsmis doen*, opent deuren die voor anderen gesloten blijven.
- JRS heeft ook een goed netwerk van parochies in Kongo. Daardoor kunnen ze opvolgen of mensen die uitgewezen worden in hun thuisland echt wel veilig zijn.

Dat alles leidt ertoe dat JRS een betrouwbare partner is geworden. Dat bleek onder meer toen JRS fondsen zocht na de tsunami.. Organisaties die geld hadden ingezameld om de

tsunami-nood te lenigen, waren blij met onze vraag. JRS is betrouwbaar en degelijk, kent de situatie op het terrein. En in Atjeh bijvoorbeeld heeft JRS al jaren medewerkers met een Indonesisch paspoort die de situatie kennen en ook blijven als de TV camera's zijn vertrokken. .

Als directeur van Europa moet Jan Stuyt projecten opvolgen in onder andere Portugal en Slovenië en lobbyen bij de EU. Subsidies komen er vaak pas als je kunt aantonen dat je project grondig geëvalueerd wordt.

Om te reflecteren op je werk, om in alle drukte van dienstverlening even een stapje terug te doen, kun je geholpen worden door de acht stappen van de Barmhartige Samaritaan uit de parabel van Jezus.

STAPPENPLAN (zie schema!)

Schema van het 8-stappenplan

Evangelie van Lukas hoofdstuk 10

Ja maar, wie is mijn naaste ?

Jezus zei:

Op reis van Jeruzalem naar Jericho viel iemand in handen van rovers.

Ze schudden hem uit, mishandelden hem en lieten hem half dood achter.

Toevallig kwam er een priester langs die weg; hij zag hem, maar liep in een boog langs hem heen.

Ook een leviet die voorbij kwam en hem zag, liep in een boog om hem heen.

1	Een Samaritaan die op reis was, kwam bij hem	<i>toevallig voorbij komen</i>
2	zag hem	<i>zien</i>
3	en kreeg medelijden	<i>hart geraakt</i>
4	Hij ging naar hem toe	<i>een eerste stap zetten</i>
5	Goot olie en wijn op de wonden en verbond ze	<i>nabij zijn</i>
6	Toen zette hij hem op zijn rijdier en bracht hem naar een herberg	<i>actie nemen</i>
7	waar hij hem verder verzorgde	<i>volhouden</i>
8	De volgende dag haalde hij twee denariën te voorschijn, gaf het geld aan de waard: "zorg voor hem en als u nog meer kosten moet maken, zal ik ze u op mijn terugreis vergoeden"	<i>anderen inschakelen</i>

Wie van die drie is naar uw mening de naaste geweest van de man die in handen van de rovers was gevallen?

1. Toevallig voorbijkomen

1976. Jan zat in zijn tweede jaar theologie. God bedient zich van het toeval als hij anoniem wil blijven: zijn blik valt toevallig op *vrijwilligers in de gevangenis* in de VPRO-gids. Hij had al voelsprietten want zijn rector had hem aangepord zijn theologiestudies te verbinden met geloofspraktijk. Vrijwilliger in de gevangenis, het lijkt hem wat.

2. Zien

Zijn zus, een officier van justitie, vertelt hem dat zij mensen achter de tralies moet draaien die eigenlijk nooit een eerlijke kans hebben gehad.

3. Hart geraakt

In de gevangenis krijgt Jan buitenlanders toegewezen (hij spreekt een paar talen) en Nederlanders die door hun familie zijn verstoten. Onder andere de situatie van een drugsverslaafd Nederlands meisje gaat hem na aan het hart. Thuis willen ze haar niet meer zien omdat ze, om drugs, haar ouders heeft bestolen.

4. Een eerste stap zetten

De eerste stap zetten is niet moeilijk. Je kunt altijd de mensen zelf om advies vragen. Zo zal een gehandicapte in een rolstoel je leren dat je soms vanachter de rolstoel moet komen om een gesprek te kunnen voeren waarbij je elkaar in de ogen kunt kijken.

5. Nabij zijn

Het evangelie is duidelijk: de Samaritaan moet aan de vieze wonden komen. In het geval van Jan ging het onder andere om een gesprek met de moeder van het drugsverslaafde meisje. Dat was eng en ingewikkeld. Het gaat om de delicate balans tussen nabij zijn en afstand houden. Doe je te veel, dan hebben ze snel de indruk dat het om vriendschap gaat. Terwijl dat niet kan want er is ongelijkheid.

6. Actie nemen

Wie beweert dat hij niet weet wat hij moet doen, stuit bij Jan op ongeloof. Het gaat niet om *niet weten* maar *niet durven*. Vroeger heette dat de zonde van de nalatigheid. Mensen leunen achterover en onderschatten wat ze kunnen doen.

7. Volhouden

Ieder persoon is anders. Zo heeft Jan geen last met volhouden. Jan heeft eerder last met beginnen. Een gangmaker kan dan wel weer last hebben met volhouden. Je kunt dat mooi

zien in het verhaal van de lamme die ze door het dak laten zakken. Iemand moet het initiatief hebben genomen en de anderen hebben overtuigd om het onmogelijke mogelijk te maken.

Het komt eraan te ontdekken waar je talenten liggen en die niet in de grond te stoppen.

8. Anderen inschakelen

Jan is een fondsenwerver en iemand die zijn personeel moet motiveren.

In verband met de delicate balans tussen actie en meditatie verwees Jan naar *ora et labora* van de benedictijnen, *contemplata tradere* van de dominicanen en [contemplatie in de actie](#) van de jezuïeten. Maar voor de verbinding tussen het zondagse en het maandagse zijn er geen recepten, al wekt de spirituele winkel soms die indruk. Wel vindt Jan dat je expliciet tijd moet maken voor bezinning en voor inzet. Zo heeft hij in zijn agenda een blaadje zitten met de lezingen van de dag. Die slaat hij nooit over. Ieder moet zijn methode bedenken.

Om te achterhalen wat bepalend is, moet je het beeld van het Laatste Oordeel voor ogen houden. Wat komt er in je kasboekje? Bepalend is het antwoord op de vraag: *Wat heb je voor de minsten van de mijnen gedaan?*

Met dank aan Karin Van Roost voor de aantekeningen.